

Sörmlandsleden 40 år

Sörmlandsleden invigdes den 3 juni 1973 på Ånhammar.

Platsen valdes för att Anders och Elisabeth von Stockenström, dåvarande ägare till Ånhammar, lät arbetsgruppen för Sörmlandsleden anlägga en provsträcka, vintern 1971-1972, på deras mark mellan Härbärgssjön och Ösjön. Sträckan blev förebild för resten av Leden. Denna provsträcka ingår i nuvarande etapperna 18 och 19.

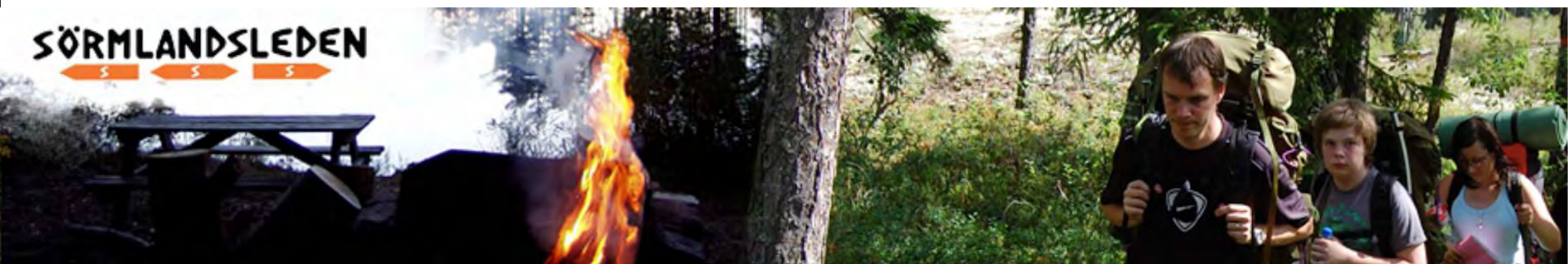
Fr.v.Godsägare Anders von Stockenström, Ånhammar, Gunnar Löwgren, Gunnar Lindqvist, Erik Söderström. Bilden tagen före invigningen. Foto Birger Nordin

Sörmlandsledens historia kan sägas börja 1956 då Kurt Kjällgren, som var medlem i Friluftsrämjandets lokalavdelning i Gnesta, hade en idé om en låglandsvandringsled. Han lade fram sin idé för dåvarande centrala Skid - och Friluftsrämjandets styrelse i Stockholm som inte ville åtaga sig detta med risk för stora ekonomiska utgifter. Han sökte också stöd hos kommuner och föreningar utan att få gensvar. Trots dessa motgångar genomförde han tillsammans med Birger och Britta Nordin, Eva Johansson och Erik Söderström många mil rekognoseringsvandringar åren 1966-1970.

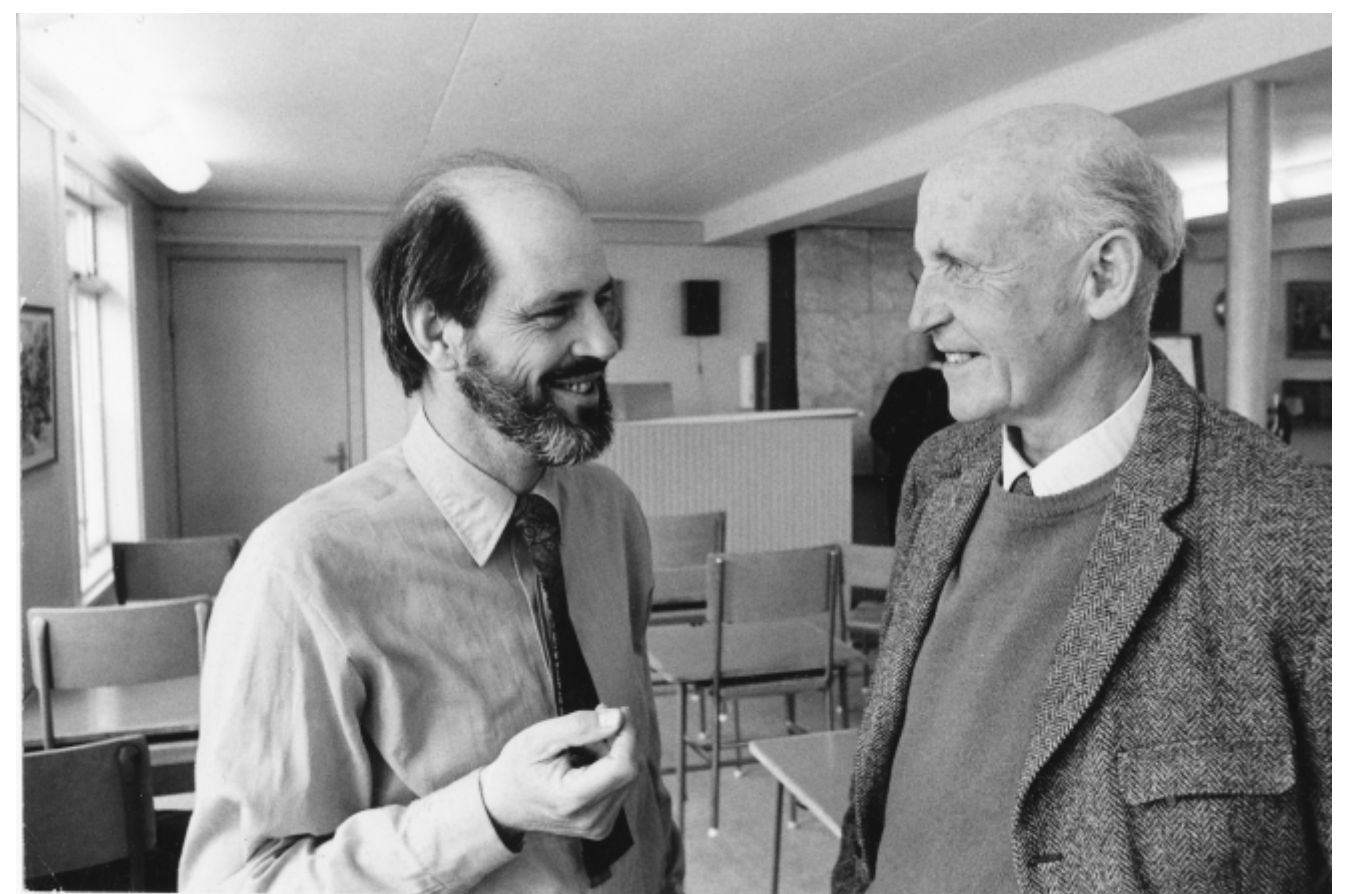
Den 9 maj 1970 hade Svenska-Dagbladet en artikel som började:

Gnesta. (SvD) De sista entusiasterna? Kalla oss hellre de första, svarar Kurt Kjällgren. Högst upp på berget sitter vi. Sjön Klämningen kluckar långt där nere, grantopparna når inte tillräckligt upp för att skymma utsikten mot andra stranden och de stövelklädda vandrarprofeterna Kurt Kjällgren och Erik Söderström har just avslöjat sina drömmar för SvD: De vill skapa en vandringsled från Lida friluftsgård söder om Stockholm till Kolmårdens djurpark utanför Norrköping.

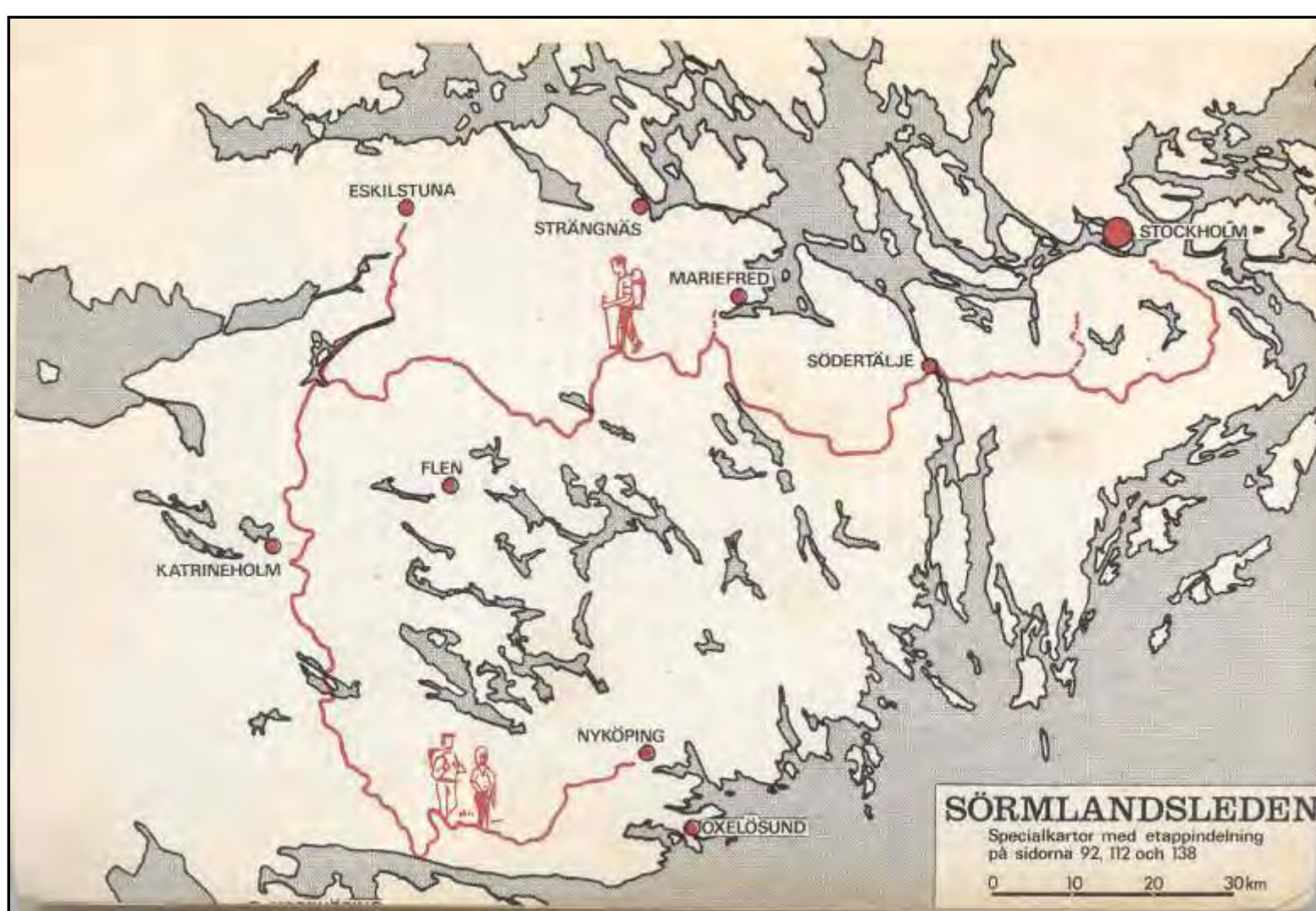
Gunnar Löwgren läste artikeln i SvD och blev intresserad och anslöt sig till gruppen som påbörjat arbetet med Sörmlandsledens tillblivelse.

På Solbacka samlades år 1970 de intressenter som arbetat för friluftsliv i Sörmland. Samarbets- och ledningsgrupper bildades för att sköta kontakterna med markägarna, kontakter som ibland var besvärliga. Länsstyrelsens naturvårdsenhet och Skogs-vårdsstyrelsen deltog aktivt i arbetet.

Fr.v Erik Söderström, Kurt Kjellgren. Foto Birger Nordin

Ur Sörmlandsleden - en vandringsguide. 1975

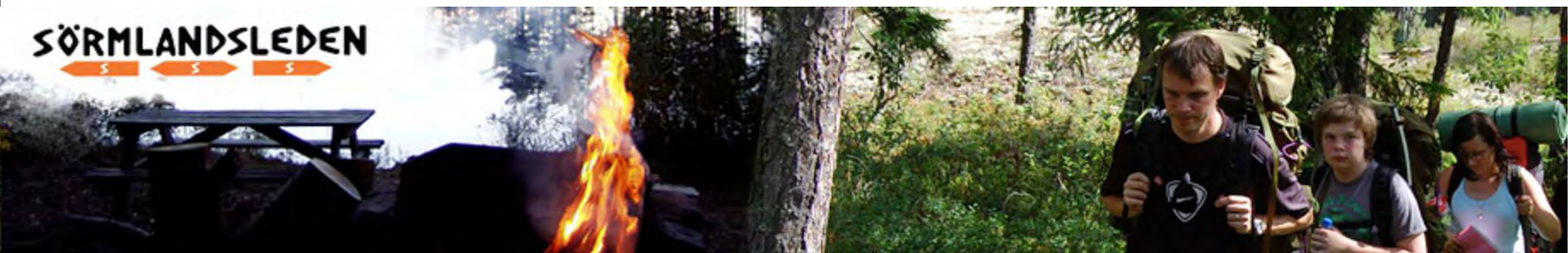
År 1975 var 50 mil färdigställda från Björk-hagen till Nyköping via Södertälje, Järna, Ånhammar, Malmköping, Hälleforsnäs, Katrineholm, Stavsjö.

År 1988 var Leden färdigställd och omfattade 62 mil.

År 2008 är ledens längd 100 mil med anslutnings - och rundslingor.

Se den stora kartan över Södermanland med hela den nuvarande leden.

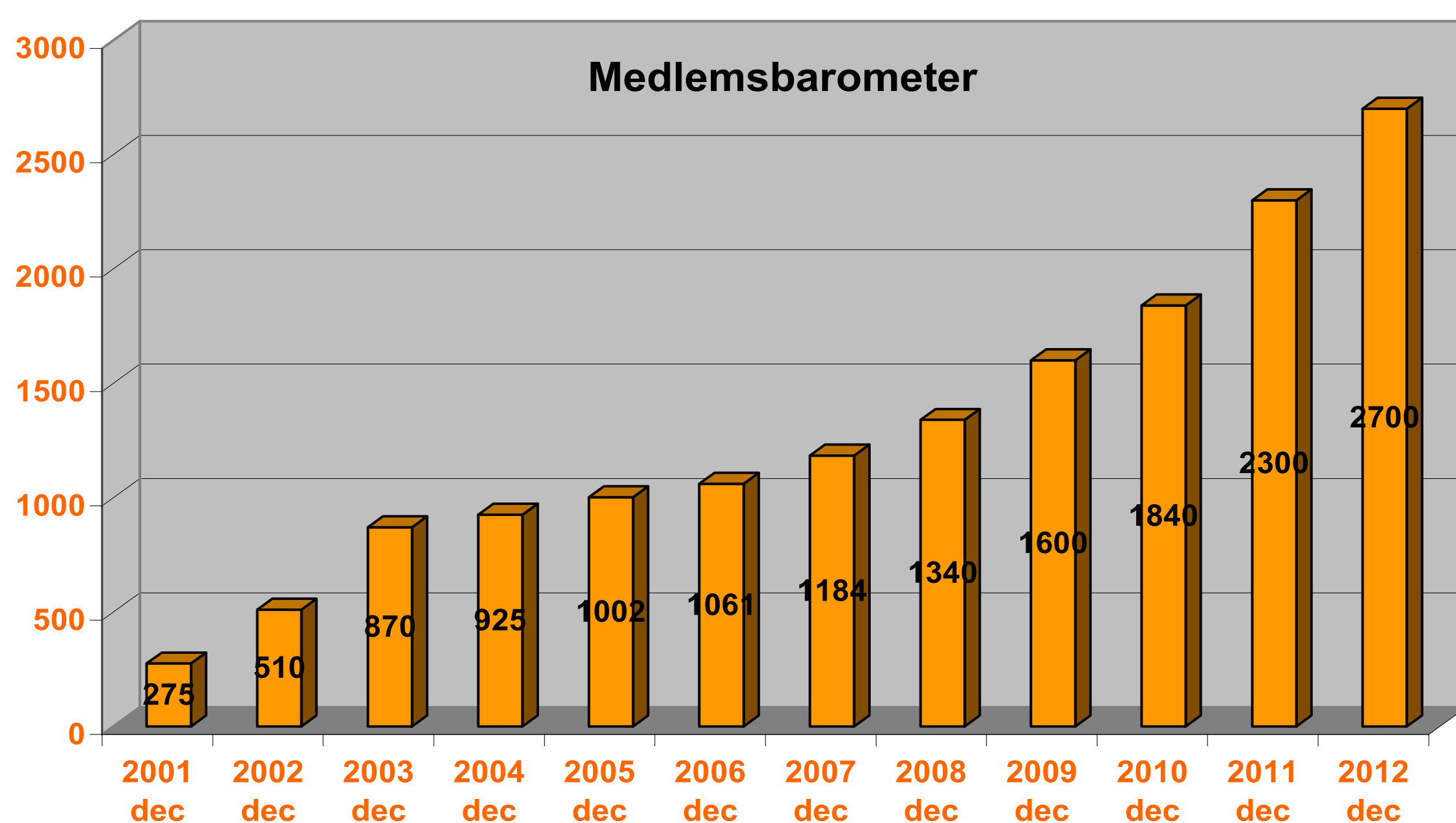
Här kan det vara på sin plats att framföra **ett tack till alla markägare** som släppt fram Sörmlandsleden på sina marker utan ersättning.

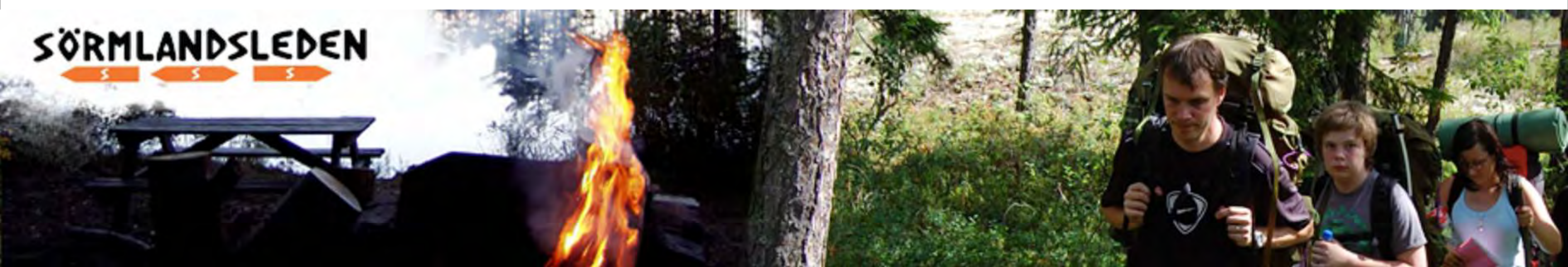
Föreningen Sörmlandsleden och Sörmlandsleden

Föreningen Sörmlandsledens syfte är bl.a. att underhålla och utveckla vandringsleden. För detta ändamål finns en styrelse och tre anställda som delar på 1,75 tjänster, varav en heltid som underhållsansvarig. Dessutom omkring 180 frivilligt arbetande som svarar för underhållet som är att måla ringar på träd, röja sly, sätta upp stolpar och pilar samt att reparera spångar m.m. Med andra ord att upprätthålla en tydlig och säker stig. Föreningens inkomster kommer från medlemsavgifter, bidrag från kommuner och landsting samt sponsorer.

Styrelsen beräknar att Leden har 300 - 400 tusen besökare per år.

Vandringsleden är dragen mestadels genom relativt folktomma delar i landskapet. Det ger vandraren mycket frihet från välfärdens mest påträngande intryck. Baksidan är att avståndet mellan butiker och matställen kan kännas långt och användning av kollektivtrafik för anslutning till leden kräver en del planering. Järna, Mölnbo, Gnesta, Läggesta, Malmköping, Hälleforsnäs, Eskilstuna och Katrineholm är exempel på platser där Sörmlandsleden möter tåg- och busslinjer. Taxi är ett utmärkt komplement till den egna bilen och kollektivtrafiken. Vid planering av vandringen är Internet en stor tillgång inklusive Sörmlandsledens hemsida.

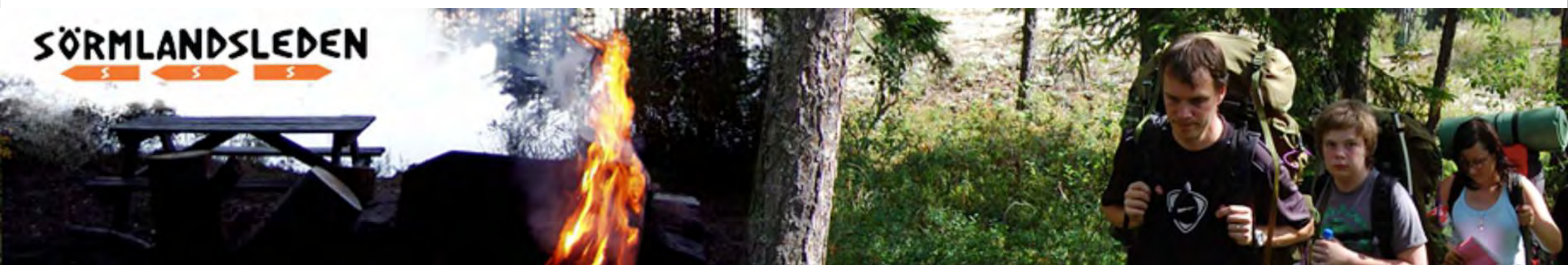
Tre citat ur boken, Vandra Sörmlandsleden av Gunnar Andersson, Calazo förlag AB, Stockholm 2011. Slutsåld. Ny upplaga kommer under maj 2013.

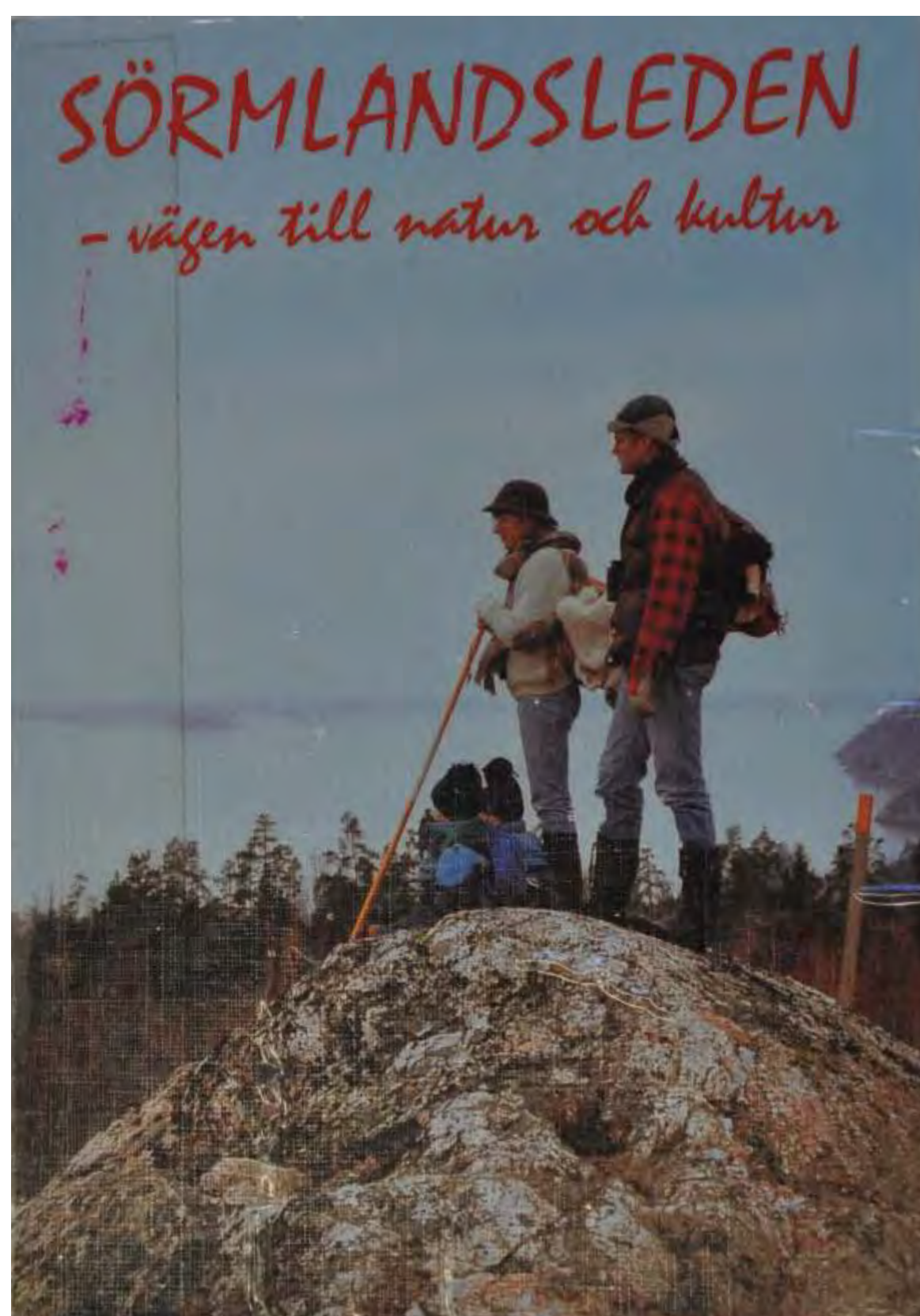
"Stora och folktomma ytor gör Sörmlandsleden tuffare än sitt rykte genom att det ställs höga krav vandrarens förmåga till självförsörjning och logistik. För vandrare som, till skillnad mot den spontana flanören, är beroende av innehållet i den egna ryggsäcken väntar igen söndagspromenad. Gör en veckovandring på Sörmlandsleden och du tillhör svensk friluftselit".(sida 283)

"Sörmlandsleden bygger på överenskommelser med närmare tusen markägare. Allt från stora skogsbolag till enskilda familjer. Dessa får ingen ersättning för slitage eller andra störningar som vandringen medför, även om den innebär extra arbete och kostnader".(sida 9)

"Fastän vandringen ibland går i vilda terränger är Sörmland ett brukat landskap och det är just detta som är så fantastiskt. Här vandrar du inte genom något semesterland eller kulturresevat, utan rätt genom svensk verklighet" (sida 5)

Tre guideböcker har givits ut.

Sörmlandsleden -en vandringsguide. Redaktörer Gunnar Löwgren och Bjarne Helin. Örebro 1975.

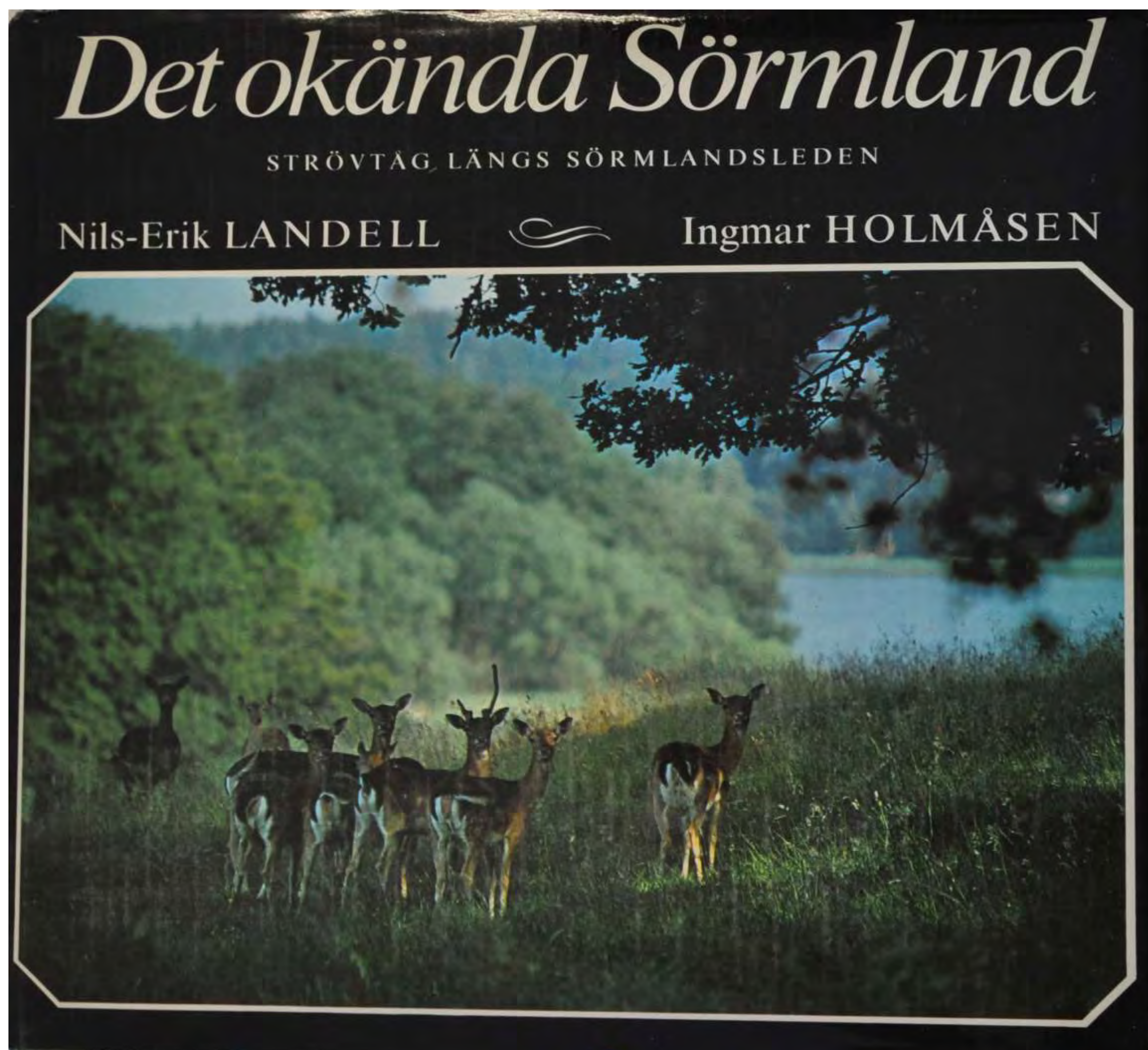
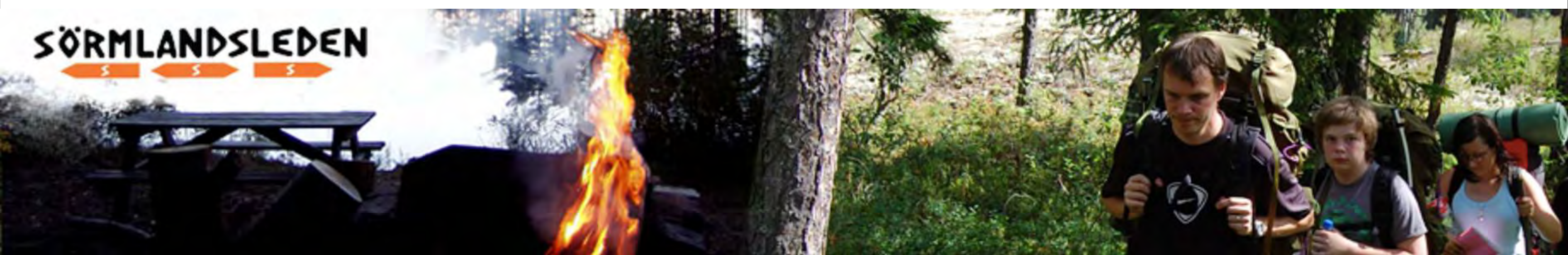
Sörmlandsleden -vägen till natur och kultur. Redaktör Gunnar Löwgren. Örebro 1988.

Dessa är sedan länge slutsålda men finns på antikvariat.

Vandra Sörmlandsleden. Komplett guide till samtliga etapper 1000 kilometer från stad till vildmark.

Gunnar Andersson. Calazo Förlag AB 2011.

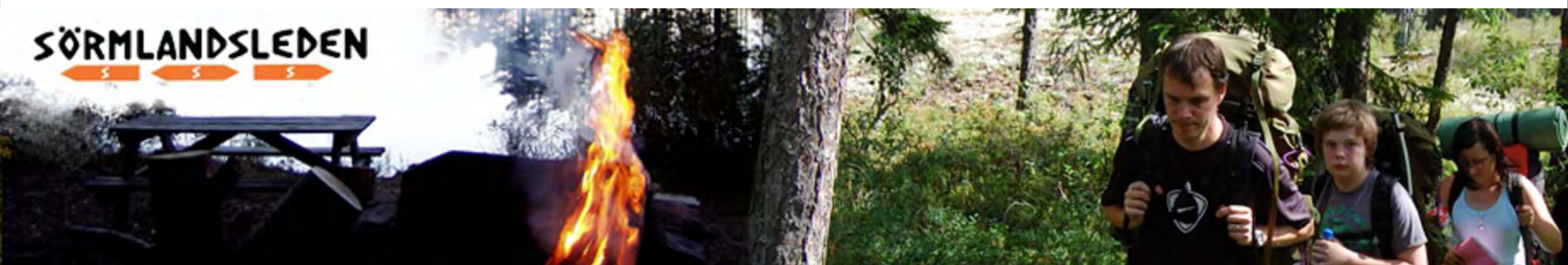
Säljes av Föreningen Sörmlandsleden. Slutsåld. Ny upplaga kommer under maj 2013.

Ytterligare en bok att uppmärksamma heter Det okända Sörmland, strövtåg längs Sörmlandsleden.

Texten skrevs av Nils-Erik Landell och med fotografier av Ingemar Holmåsen.

En guidebok av annorlunda slag.
Den utkom 1975, första upplagan.
Boken kan köpas på antikvariat.

Gunnar Löwgren och Sörmlandsleden

Många som tar del av Sörmlandsledens historia kommer för eller senare till namnet Gunnar Löwgren. Vem var han som kom att personifiera Leden?

Han som kom att bli ledaren för den grupp entusiaster som Kurt Kjellgren, Erik Söderström och Birger och Britta Nordin samt Eva Johansson och många andra som bidragit till vandringsledens förverkligande.

Gunnar hade en passion för alla slags uteaktiviteter där hela familjen deltog och vistelse i skogen gav den största tillfredsställelsen. Utlandsuppdrag och placeringar i flera tätbefolkade länder påvisade kontrasterna mellan det urbana Europa och den mer fria naturen i Norden.

Intresset för natur och vildmark förde honom tillbaka till Sverige.

Vandringar i fjärran länder gav intryck och erfarenheter som han använde vid Sörmlandsledens tillblivelse. Vår allemansrätt gör det möjligt för var och en att gratis vistas på annans mark med skyldighet att inte skada den mark vi använder. Kontrasten är stor mellan våra möjligheter till vistelse i naturen och de snäva möjligheter som finns i andra länder.

Gunnar Löwgren talar in på band vad som ska göras på leden, 1971 Foto: Birger Nordin

Gunnar var road av samvaro med människor och kunde lyssna in behov som ännu inte var uttalade. När Sörmlandsleden var i vardande blir han entusiastisk och vill vara med.

Hans skapande talang kom till användning.

Av och till stötte han på motstånd av olika slag men det var inget han låg sömnlös för.

Han ältade inte sin gårdag. Lösning finns för den som förmår lyfta blicken bortom det invanda.

Uttrycket "det går aldrig" kände han möjligen till men inte för egen del.

Personligt engagemang var viktigt bl.a. för egen tillfredsställelse och för att inte belasta samhället med det som vi kan göra själva. Tillsammans kan vi försätta berg.

Han var ständigt nyfiken och ville förstå. Därför läste han mycket och ville livet ut förkovra sig.

Han hade ett holistiskt förhållningssätt och var en reflekterande människa.

Vad drev Gunnar Löwgren att använda sin energi och sina resurser till att arbeta med Sörmlandsleden? Att organisera och materialisera en vandringsled kräver ständig och intensiv kontakt med många människor. Det är nog inom det synergistiska samspelet mellan att få skapa något meningsfullt, kontakten med många olika människor och framförallt att projektet handlade om skogen och naturen som förklaringen till fokuseringen på Sörmlandsleden kan sökas.

Tack till Ann-Mari Löwgren och Claes Löwgren.

Britta Ljunggren, Erik Söderström, Kurt Kjellgren och Sive Karlsson Foto Birger Nordin

Andra söndagen i maj 1966 på den allra första provvandringen mellan Järna och Laxe.

Eva Johansson var medlem i Stockholms lokala vd. av Skid- och friluftsförbundet.

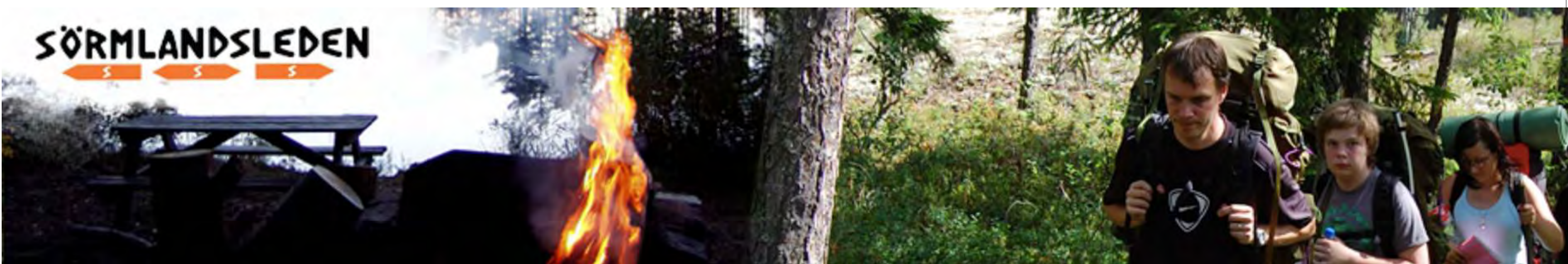

Eva Johansson Foto: Birger Nordin

Fr.v.Gunnar Lindqvist och Birger Nordin Foto: Britta Nordin

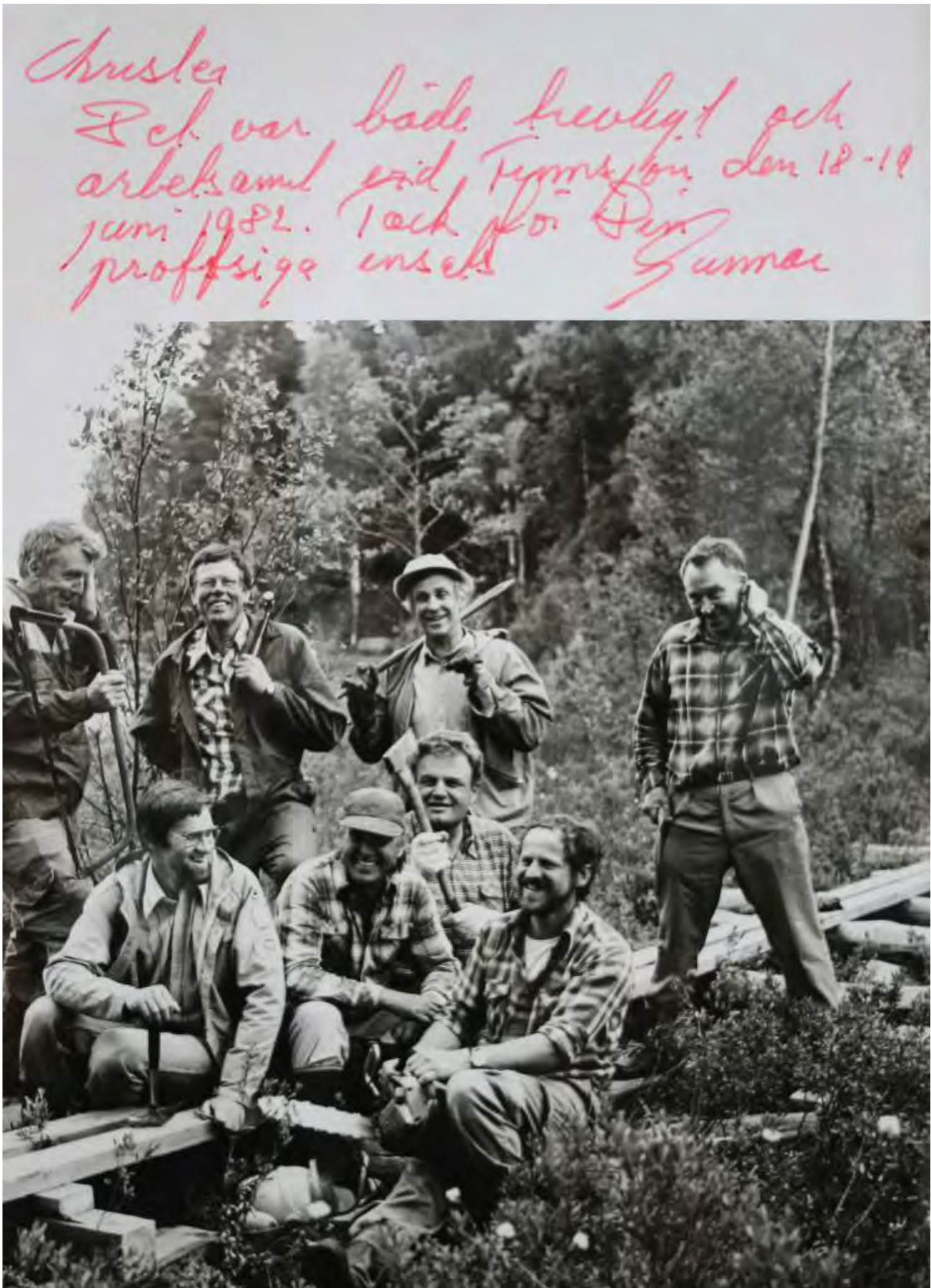
På kalkällarbete väster om Skottvång. Gunnar Lindqvist blev Föreningens källmästare.

Birger Nordin, 80-talet

Foto Jonas Nordin

Stående fr.v. Åke Lundkvist, NN, Gunnar Löwgren, Gunnar Lindqvist
Sittande fr.v. NN, Åke Eriksson, Folke Andersson "Fågel-Anders", Christer Lexell Foto: Birger Nordin

Gunnar Löwgren skickade kortet med tack till Christer Lexell. Christer har varit Sörmlandsleden trogen sedan begynnelsen.

Birger N. klistrade upp kartbladen på lakansväv och med kottar markerade en tänkbar sträckning för leden. Oktober 1966.

Foto: Birger Nordin